

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto din 40.—, za pol leta din 20.—, za četrt leta din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščenke in upokojence

Težnje upokojencev

Konec januarja so se zbrali v Beogradu zastopniki šestih upokojenjskih društev in obravnavali najvažnejša vprašanja drž. upokojencev. Na ti se ji so zastopniki teh šestih društev iz dravske, savske, vrbaske, moravske, drinske in dunavske banovine sprejeli resolucijo, ki se glasi:

»Podpisani vodilni odbor vseh upokojenjskih društev v državi, namreč društev za savsko, dravsko, donavsko, primorsko, zetsko, vrbasko, drinsko in vardarsko banovino, je na seji, ki je bila 24. januarja 1938. v Beogradu, sprejel tole

resolucijo.

1. Z obžalovanjem ugotavljajo upokojenci, da so bili lani izvzeti iz povišanja uradniških prejemkov, čeprav so gg. ministri skupnemu odposlanstvu vseh upokojenjskih društev v državi začetek julija 1937. obljubljali, da se bodo, oziraje se na naše bedno gmotno stanje in rastočo draginjo, zvišali tudi naši prejemki.

Boli nas to zapostavljanje, ker se ne priznava naše dolgoletno delo, za katero smo porabili vso svojo energijo, vso svojo umsko in telesno moč, vse naše življenje za splošni blagor kralja, domovine in ljudstva.

Aktivni državni uslužbenci morajo in morajo iz tega zase črpati moralni pouk, kaj čaka tudi njih, ko pridejo v naš položaj, položaj današnjih upokojencev (-enk), da bodo tudi oni nekoč doživeli tako postopanje, kakor se danes postopa z nami.

2. Upokojenci ne smatrajo, da je upravičena in dokazana tista nujnost, ki baje obstoji v državnih financah in zaradi katere naj se ne bi moglo priznati povišanje prejemkov tudi upokojencem, ker finančno ministrstvo samo v svojem, dne 11. oktobra 1937. objavljenem poročilu trdi, da je za prvih 8 mesecev leta 1937., torej samo do konca avgusta, prišlo v državne blagajne za 596 milijonov več kakor pa je bilo predvideno s proračunom. Pa tudi poznejša poročila finančnega ministra potrjujejo mnogo večje dohodke, kakor so bili predvideni v proračunu. Za izplačilo povišanih pokojninskih prejemkov bi bilo torej dovolj kritja.

3. Opozarjamo na obupno stanje upokojencev, upokojenih po starih zakonih, ki žive v zares obupnih razmerah in trpe, čeprav niso krivi, zaradi te očitne nepravilnosti. Zato prosimo, da se ugodni pravici in morali in da se jim prejemki zvišajo.

4. Zaradi današnje draginje se vsi nepopisno potlačeni in v svojih pričakovanjih grenko razočarani upokojenci z velikim zaupanjem obračajo do Nj. Vis. kneza Pavla, kraljevskega namestnika, potem na g. predsednika senata, in prosijo, naj se hitro izda posebna uredba, s katero se bodo zvišali tudi prejemki vsem upokojencem do višine, v kateri so jih prejeli do konca meseca septembra 1935., ko jim je tedaj izdana uredba občutno znižala doklade.

Mi v številkah

Ob obravnavanju predloga novega državnega proračuna podaja vsako leto finančni minister v fin. odboru narodne skupščine poročilo o dohodkih in izdatkih po novem proračunu. Pri ti priložnosti navaja tudi statistične podatke o številu drž. uslužbenstva in njegovih prejemkih. Iz tega poročila podajamo nekatere podatke, ki bodo gotovo zanimali vse naše bralce.

Po sedanjem drž. proračunu je v naši državi 208.752 aktivnih drž. uslužbencev. Od teh jih je 65.763 uradnikov, 13.539 uradniških pripravnikov, 36.261 zvišanih, 10.526 služiteljev, 37.081 pogodbenih uradnikov in dnevnikaarjev; nerazvrščenih uslužbencev je 2471, častnikov in vojaških uradnikov 11.581, podčastnikov in orožnikov pa 31.503.

Največ uslužbencev ima prometno ministrstvo, namreč 47.391, nato pride prosvetno ministrstvo z 38.527 uslužbenci, vojno ministrstvo ima 28.025 oseb, ministrstvo za notranje zadeve 27.262 uslužbencev, v finančnem ministrstvu jih je pa 17.152. Drugi se razdele na ostala ministrstva.

Novi drž. proračun bo za 1.270 milijonov dinarjev večji od sedanjega.

Od tega znaša zvišanje osebnih izdatkov nad 409.000.000 din, materialni izdatki se pa zvišajo za preko 860 milijonov dinarjev; prvi torej za 32,21 %, drugi pa za 67,79 % skupnega zvišanja.

Na dan 1. julija 1937. je bilo v naši državi 66.686 drž. upokojencev, od teh je bilo osebnih upokojencev 40.287, rodbinskih upokojencev pa 26.399. Poleg teh je še manjše število oseb, ki prejemajo drž. podpore in tako imenovana narodna priznanja. Vsi skupaj so prejeli pokojninskih prejemkov za 1.112.889.624 din. Od tega je šlo za osebne pokojnine nekaj nad 770 milijonov dinarjev, za rodbinske upokojence pa 329 milijonov.

Če pa pregledamo gibanje števila aktivnih in upokojenih uslužbencev v zadnjih letih, pa vidimo spodnjo sli-

ko, ki kaže podatke za proračunska leta od 1932./33. dalje do letos. Zaradi primerjave objavljamo v isti vrsti z osebnimi izdatki tudi materialne izdatke iz dotičnega proračunskega leta, da je mogoče primerjati, koliko od vseh proračunskih izdatkov je šlo za ta oz. oni namen. Vsi izdatki so izračunani v milijonih dinarjev.

Aktivni drž. uslužbenci:

Prorač. leto	Število uslužb.	Izdatki osebni	Izdatki stvarni
1932./33.	197.056	4978,8	6344,4
1933./34.	207.130	4932,3	5506,1
1934./35.	205.119	5142,9	5028,3
1935./36.	208.277	5192,0	5057,8
1936./37.	212.634	4947,3	5376,2
1937./38.	208.752	5087,9	5822,0

Iz prednjega pregleda je prav jasno vidno, kako je število drž. uslužbencev do letos polagoma naraščalo, v letošnjem proračunskem letu je nekaj padlo, zviša se pa zato v prihodnjem proračunu. Navzlic zviševanju števila uslužbencev so pa osebni izdatki zadnja leta padli, zlasti še v primeri z materialnimi izdatki. Saj je v l. 1934./35. in 1935./36. višina osebnih izdatkov celo presegala materialne.

V naslednjem objavimo še nekaj preglednih podatkov o drž. upokojenih in njihovih prejemkih, ki so navedeni v milijonih. Običajno se izvrši statistika upokojencev po stanju na dan 1. julija, ker takrat prično finančna računsko obdobja s pripravami za novi državni proračun.

Državni upokojenci:

Datum	Število	prejeli so v milijonih din
1. VII. 1933.	60.402	1020,7
1. VII. 1934.	62.093	1062,8
1. X. 1935.	64.236	1041,6
1. VII. 1936.	65.631	1086,4
1. VII. 1937.	66.686	1112,9

Josip Purkhart, Maribor:

Odmera rodbinske pokojnine

Važna razzodba drž. sveta glede upokojencev po ur. zak. iz l. 1923
(Nadaljevanje in konec.)

Državni svet je z razzodbo od 15. decembra 1936, št. 25.692/36, ugodil zahtevi glavne kontrole in razveljavil odločbo banske uprave ter je razzodil, da tudi v tem primeru 15% povišek k 10. stopnji osnovne plače po § 136/3 u. z. ne spada v podlago za vlaganje v urad. pok. sklad in zato tudi ne v podlago za odmero rodb. pokojnine. — Ker smatram, da je ta razzodba načelnega pomena in važna, zato navedem njeno utemeljitev:

»Z izpodbijano odločbo je bila odmerjena količina rodbinske pokojnine vdovi V. A. Imenovana izvaja pravico do rodb. pokojnine od svojega moža, ki je bil upokojen leta 1929. Glavna kontrola je vložila tožbo zaradi tega, ker so se pri odmeri rodb. pokojnine upoštevali prejemki, povečani za 15% osnovne plače, čeprav ta povečana plača ni bila vzeta v podlago za odmero osebne pokojnine njenega pok. moža, ker isti na dan upokojitve ni imel 35 let efektivne državne službe. Smatra, da je zato izpodbijana odločba nasprotna zakonu in da se naj razveljavi.

Ko je preučil tožbo, izpodbijano odločbo in ostale spise... je državni svet spoznal, da je tožba utemeljena.

Iz predmetnih spisov je videti, da je pokojni mož imenovan kot aktivni uslužbenec prejemal tudi 15%ni povišek osnovne plače. Toda ta povišek mu ob upokojitvi ni mogel biti všteti v podlago za odmero osebne pokojnine po čl. 31. urad. zakona iz leta 1923., ker ni imel 35 let efektivne drž. službe. Ker imenovana izvaja svojo pravico do rodb. pokojnine od svojega moža, je bilo treba isto odmeriti po prejemkih, ki so bili vzeti v podlago za odmero njegove osebne pokojnine. Ker pa tudi pri njem povišek osnovne plače za 15% ni bil vzeti v podlago za odmero njegove osebne pokojnine, zato ni mogel biti vzet v podlago za odmero rodb. pokojnine imenovane, oziraje se na § 139., 1. odst., v zvezi s § 136., 2. in 3. odst. Kajti po § 139., 1. odst. nav. zak., se rodb. pokojnina odmerja po prejemkih, od katerih je vlagatelj po določbi § 136. u. z. vlagal v pokojninski sklad. On je pa po tem predpisu, odst. 2., moral vlagati od aktivitetnih prejemkov, od katerih se mu je odmerila pokojnina. Ker mu je bila pa pokojnina odmerjena od prejemkov brez 15% poviška osnovne plače, je po zakonu mogel in moral vlagati samo od teh prejemkov brez 15% poviška osnovne plače. Zaradi tega se je tudi rodb. pokojnina morala odmeriti od prejemkov, od katerih je mož imenovan po zakonu mogel in moral vlagati, ne pa od prejemkov, od katerih je tod v predmetu napačno vlagal. —

Okolnost, da je oblastvo tu napačno ravnalo in odredilo vlaganje tudi od 15% poviška osnovne plače, more biti samo temelj, da se zahteva povrnitev vlog, kolikor so bile napačno preveč vplačane na ta način. To pa ni zakonski razlog, oziraje se na navedeni zakonski predpis, da bi se rodb. pokojnina odmerila tudi po vlaganju od teh višjih prejemkov. Ker se je z izpodbijano odločbo drugače ravnalo, je treba isto razveljaviti.

Na podlagi te razzodbe je banska uprava v Ljubljani pod št. I—1672/1 od 6. februarja 1937 rodbinsko pokojnino na novo odmerila, ter pri odmeri črtala sporni 15% povišek; s tem se je rodb. pokojnina znižala od 383'21 dinarjev na 346'50 din mesečno. — Toda vdova A. ni bila zadovoljna z novim dekretom in je zato prosila za razveljavljenje tega dekreta in zopetno uveljavljenje prvotnega pokojninskega odloka, ker je njen mož plačeval v urad. pok. sklad že po izpremenjenem § 136/3 u. z. in je vsled tega priznanje višje pokojnine utemeljeno. — A banska uprava je dne 20. novembra 1937, št. 1672/5 odbila prošnjo z utemeljitvijo: da je količina rodbinske pokojnine bila ponovno odmerjena vsled razzodbe drž. sveta in da so »razsodbe drž. sveta povsem obvezne za upravna oblastva, ki jih morajo z novim upravnim aktom točno izvršiti, pri tem pa ne smejo ničesar storiti, kar bi bilo v nasprotju z navodili razzodbe«. — Nato je vdova V. A. vložila prošnjo za vrnitev vsote 203'59 din, ki jo je pokojni mož za čas od 1. aprila 1931 do 30. aprila 1936 »pogrešno« vplačal v pok. sklad in do katere ima vdova kot »dedič« pravico, kar tudi poudarja drž. svet v navedeni razzodbi; uspeh:?

Iz prednjega stvarnega poročila in iz navedene razzodbe drž. sveta je posneti:

1. Za glavno kontrolo in državni svet je odločilno samo »izvirno« besedilo urad. zakona. Na spremembe posameznih paragrafov, izvršene s finančnimi zakoni, se ne ozirata.

2. Zato naj se upokojenci pri vlaganju prošenj in pritožb opirajo predvsem na »izvirno« besedilo urad. zakona.

3. Za vrnitev ev. preveč plačanih ali odtegnjenih zneskov je treba posebe prositi.

4. Ker se — kakor kaže opisani primer — rodbinske pokojnine ne bodo odmerjale na podlagi navedenega spremenenega § 136/3 u. z., zato naj prizadeti store primerne korake, če hočejo, da se jim za uradn. pok. sklad tudi ne bo odtegovalo po tem paragrafu.

Vozne ugodnosti

Spremembe pravilnika o voznih ugodnostih

Prometni minister je dne 1. januarja 1938. izdal odločbo, da se splošni pravilnik o voznih in prevoznih ugodnostih od 4. julija 1936. v nekaterih točkah spremeni oz. dopolni. V naslednjem navedemo samo tiste spremembe, ki se tičejo aktivnih in upokojenih drž. uslužbencev oz. njihovih družinskih članov.

Na novo se prizna vozna ugodnost zdravnikom stažistom, usmiljenkam in sestram pomočnicam v državnih ali banovinskih bolnicah, nadalje delavcem in dninarjem in njihovim družinskim članom, vsem tem šestkrat na leto, v razredu po izbiri. Ugodnost 50% znižane voznine gre zdravnikom stažistom takoj z vstopom v staž, osta-

lim po enem letu, delavcem in dninarjem pa po 3 letih nepretrgane drž. ali banovinske službe.

Najvažnejša je sprememba oz. dopolnitev, po kateri imajo državni in banovinski upokojenci in duhovniki ter družinski člani le-teh pravico do neomejenega števila potovanj s 50% popustom, toda le v relacijah do vseh 20 km. Ta ugodnostna potovanja se jim ne vštevajo v število dovoljenj jim 24 potovanj s popustom (oz. družinskim članom 6 potovanj), do katerih imajo pravico na podlagi svoje žel. legitimacije. — To se pravi, da se morejo odslej državni in banovinski upokojenci in njihovi družinski člani na razdalje pod 20 km voziti po

železnica s 50 % popustom voznine brez vsake omejitve kolikorkrat hočejo in to samo na podlagi svojih legitimacij. Taka potovanja se ne štejejo in se tudi ne zaznamujejo v legitimacijah, tako da jim dosedanjih 24 polovičnih potovanj ostane samo za daljša potovanja nad 20 km.

Spremeni se tudi določba, kdo se smatra za rodbinskega člana. To so odslej zakonska žena, zakonski otroci, pastorki in pastorki in zakonito posvojeni (legitimirani) otroci ter vdove in otroci umrlih uslužbencev, dokler uživajo pokojnino. Sinovom gre ugodnost redoma do polnoletnosti. Če se pa redno šolajo, jim gre vozna ugodnost najdlje do dovršenega 26. leta starosti; o tem pa se mora predložiti šolsko potrdilo. Hčeram gre ugodnost, dokler jih starši vzdržujejo, najdlje pa do omožitve. Nova je določba, da vozninska ugodnost ne gre otrokom, če imajo kakršnim koli dohodek nad 500 din na mesec, ženi in otrokom pa ne gre pravica do popusta, če se bavi žena s kakršnim koli poslom, od katerega ima dohodek ali zaslužek.

Vprašanje je, kako se bo ta zadnja določba tolmačila. Želeti bi bilo nujno, da se pri tem ne bi postopalo prestrogo in dobesedno, ker bi bili sicer najbolj udarjeni spet najslabotnejši. Tudi glede dohodka sinov, ki se še

redno šolajo, bi bilo treba, da se v praksi kar najmileje postopa, da ne bo prevelike škode za prizadete družine.

Nova je tudi določba, da gredo vozne ugodnosti tudi otrokom tistih uslužbenk, ki imajo zaradi trajne nesposobnosti moža za pridobivanje in vzdrževanje družine, same službo ali samostojno delo, kakor tudi tistim, ki po razvezanem zakonu ali med pravdo za razvezo zakona same vzdržujejo svoje otroke. Ta predpis bo v nekaterih primerih mogel koristiti ravno najpotrebnejšim.

Po novi določbi se osebam, ki imajo pravico do omejenega števila potovanj na leto, torej tudi vsem državnim in banovinskim upokojujencem in njihovim družinskim članom, kakor tudi družinskim članom aktivnih upokojujencev, ne izda nova legitimacija za tisto leto, v katerem so legitimacijo izgubili.

Važna je določba, da ostanejo v veljavi po dosedanjem pravilniku že odobrene ugodnosti. Nove določbe veljajo torej samo v bodoče, to se pravi za tiste, ki bodo po 5. januarju, ko je bila ta določba razglašena, zaprosili za izdajo ugodnostnih legitimacij. Že izdane legitimacije za popust na voznini veljajo, dokler se njih veljavnost ne izteče.

Problemi drž. uradnikov

Od starega prijatelja lista smo prejeli v objavo sledeči članek.

»V glasilu Združenja državnih uradnikov računске stroke, finančno-ekonomskem časopisu 'Računski glasnik', ki izhaja v Beogradu, je v zadnji številki lanskega letnika napisal urednik g. Vojislav Oklobdžija članek 'Perspektive po povečanju plač'. Iz tega članka bomo navedli nekaj odstavkov, da tudi naši bralci izvedo, kaj pišejo državni uslužbenci o svojih zadevah.

»Zadnja uredba o znižanju uradniških prejemkov iz leta 1935., izzvana zaradi dejanske potrebe položaja, v katerem so se nahajale drž. finance, je predstavljala v glavnem paliativno sredstvo v vrsti ukrepov, ki so jih takrat podvzeli z namenom, da se proračunske razmere spravijo v sklad z dejanskimi možnostmi drž. blagajne.

Čeprav morebiti finančni učinek te uredbe, kakor tudi tistih, ki so bile izdane pred to poslednjo, ni bil odločujočega značaja za ozdravitev drž. financ, vendar je doseženi prihranek skupaj z drugimi podvzetimi ukrepi predstavljal olajšanje za državni proračun.

Za uradniški stan so ta znižanja z ozirom na dejanske življenjske potrebe predstavljale v neki meri žrtev, vendar pa ne v tolikšni meri. Tedanje splošne gospodarske razmere so dovoljevale, da se tudi z reduciranimi prejemki omogoči 'budžetiranje življenja'.

Nadalje izvaja člankar, da so se leta 1936. do danes gospodarske prilike močno izpremenile in da se je začelo čutiti olajšanje v pridobitnem življenju. Posledice tega izboljšanja se kažejo različno: producenti so si izboljšali svoj položaj, sloji pa, ki v produkciji sodelujejo samo z lastnim delom in vsi konsumenti sploh, so prišli v položaj, ki zahteva, da se jim popravi gmotno stanje. To velja tudi za državne uslužbence. O tem piše članek:

»S tem namenom je bila izdana tudi zadnja uredba o zvišanju uradnih prejemkov. Tendence te uredbe je jasna in določna. Z njo se je hotelo olajšati gmotno stanje uradnikom, v katerem so se oni kot konsumenti nahajali zaradi naglega naraščanja cen skoro vseh življenjskih potrebščin. Nimamo namena, da ob ti priliki ocenju-

jemo učinek gmotne strani uredbe. Ne oziraje se na odstotek zvišanja, učinek je tu.«

Člankar nato piše o posledicah tega 'zvišanja uradnih plač' in ugotavlja, da je zaradi zvišanja na novo nastopila podražitev življenjskih potrebščin in da je dejansko od teh milijonov, ki so jih prejeli drž. uslužbenci za izboljšanje svojega položaja, imel korist samo stan pridobitnikov, ker je državni uslužbenec tako rekoč samo posrednik in njegovi prejemki gredo naravnost v roke raznim producentom. Končuje članek z ugotovitvijo, »da bi bilo želeli, da bi nositelji pridobitnega življenja zavzeli nasproti konsumentom bolj človeško in bolj socialno stališče, kar bi bilo koristno za obe strani. V današnjih razmerah ne bi bilo morebiti priporočljivo sugerirati potrebo posebnih ukrepov glede razmerja obeh strani, o katerih je govora,

ker je vendarle upati, da bo razvoj razmer rešil tudi to vprašanje.«

Pisec pravi v članku, da ga je napisal kot predstavnik uradniškega stanu. Kdo ga je za to pooblastil, ne vemo. Zdi se pa malo verjetno, da bi bila soglasnega mnenja s piscem vsaj vsa organizacija, ki izdaja list.

Dodali bi le to, da se nam zdi nazarje člankarja, ki apelira na človečnost in socialno uvidevnost pridobitnikov, milo rečeno — vsaj naivno. Prav tako je malo prepričljiva njegova trditev, da znižanje naših prejemkov l. 1935. ni predstavljalo hude žrtve, temveč le žrtev »do neke mere«, da pa je bilo tedaj mogoče tudi z reduciranimi prejemki pravilno »budžetirati življenje«. V tem precej čudnem mnenju bo pač ostal pisec najbrž izmed vseh državnih uslužbencev, ki so bili navezani zgolj na reducirane službene prejemke, popolnoma osamljen. Iv. T.

Zborovanje upokojskih društev

Organizacije državnih upokojujencev so sklenile, da se njihovi zastopniki sestanejo dne 24. januarja v Beogradu, da določijo predvsem, katera organizacija bo za naprej kot zastopnica vseh ostalih vodila posle in da se posvetujejo o korakih, potrebnih za ureditev najvažnejših upokojskih zadev.

Navedenega dne so se zares sestali zastopniki šestih upokojskih društev, in sicer iz Ljubljane, Zagreba, Banja Luke, Sarajeva, Sombora in Niša. Prisotni so bili tudi zastopniki beograjskega akcijskega odbora, ki pripravlja ustanovitev upokojske organizacije v Beogradu.

Na dnevnem redu je bila najprej izvolitev društva, ki naj za ostale vodi posle za leto 1938./39. Nato je šlo za sestavitev in sprejem resolucije glede zvišanja pokojninskih prejemkov, končno so pa obravnavali vprašanje prisilnega članstva v upokojskih organizacijah. Hkrati se je načelo vprašanje sodelovanja z beograjskim pripravljalnim odborom.

Zbrani zastopniki so zagrebško društvo soglasno in z velikim priznanjem neutrudnemu in uspešnemu delu vnovič izvolili za vodeče društvo, ki naj tudi za naprej zastopa vse ostale organizacije. Nato so zborovalci soglasno sprejeli resolucijo, ki jo objavljamo posebe. Glede prisilnega in obveznega članstva upokojujencev v upokojskih organizacijah so bila pa mnenja posameznih društev oz. njihovih zastopnikov različna. Somborska in banjaluška organizacija sta bili odločno za obvezno včlanjenje vseh upo-

kojujencev, češ da je samo s prisilnim članstvom mogoče doseči razna socialna izboljšanja, kot n. pr. upokojske domove, zdravilišča, bolniško zavarovanje itd. Vrbaska organizacija je smatrala, da je treba uvesti obligatorno pristopanje k upokojskim društvom zato, ker se z delom organizacij okoriščajo tudi nevlčlanjeni upokojujenci. Sarajevski zastopnik se je pridružil temu mnenju, ker se bo tako baje preprečilo, da bi se ustanovljala krajna društva in celo po strokah ločene organizacije upokojujencev. Seveda so se tudi zastopniki še ne ustanovljenega beograjskega društva izrekli za prisilno članstvo. — Nasproti tem je pa zagrebško društvo izjavilo, da ne občuti potrebe po obveznem članstvu, ker ima že itak 10.000 članov. Zato se je to vprašanje obravnavalo samo načelno, izvršitev se bo pa sklenila pozneje.

Zborovalci so sklenili, naj zagrebška organizacija kot vodeča izdela pravila za zvezo upokojskih društev in naj jih predloži notranjemu ministru v odobritev. Glede sporazuma z beograjskim akcijskim odborom, ki je prvotno nameraval razširiti svoje delovanje na vso državo, so bili zastopniki društev mnenja, naj se beograjski upokojujenci, ki jih je okrog 15.000, najprej sami organizirajo in to na podlagi načrta, po katerem je delovanje organizacij upokojujencev v prvi vrsti pravne, človekoljubnega in socialnega značaja. Po svojem položaju bo pa seveda beograjska organizacija najprimernejša, da pozneje prevzame tudi vodstvo zveze vseh društev upokojuj-

Anatole France:

Dva krojača

Šolska halja se mi ne zdi prav posebno primerna za srednješolca, ker ni to navadna obleka in ker s tem, ko mu jo vsiliš, okrneš že tudi njegovo neodvisnost. Sam sem jo nosil in ostala mi je v slabem spominu.

Povedati vam moram, da je bil za mojih dni v kolegiju, kjer sem se naučil prav malo, več krojač, ki mu je bilo ime Gregor. Gospod Gregor ni imel tekmeča v tem, kako je šolski halji treba dati vse, kar zahteva taka šolska halja: ramena, prasa in boke.

Gospod Gregor vam je skrojil škrice z edinstveno preprostostjo. Hlače je res priključljivo urezal: da so se lepo napihovale ob bokih in da so se nad čevljem malce oprijemale beder.

In ko te je tako oblekel g. Gregor, če si si le znal prav posaditi čepico na glavo in pri tem po tedanji modi dvigniti ščit navzgor, si bil pa res zelo čeden.

Gospod Gregor je bil umetnik. Kadar se je ob ponedeljkih med opoldanskim odmorom pojavil na dvorišču, z zelenim preko lehti položenim suknem omotom, v katerem so bile zavite dve ali tri mojstrsko narejene šolske halje, so dijaki, ki so jim bili ti lepi izdelki namenjeni, zapustili tovariše, ki so telovadili na bradljah ali skakali drug drugemu čez hrbet, in odšli z g. Gregorjem v eno priličnih dvoran, da poskusijo novo uniformo. Pozorno in premišljeval je g. Gregor s kredo risal po suknju vse mogoče majhne znake. In osem dni kasneje je v istem zelenem omotu prinesel nazaj brezhibno obleko.

Skoda, da je bil g. Gregor s svojimi haljami zelo drag. Imel je pravico do tega: tekmeča ni imel. Razkošje je vselej treba drago plačevati in g. Gregor je bil luksuzni

krojač. Še zmerom ga vidim, bledega, otožnega, z lepimi belimi lasmi in sinjimi, tako utrujenimi očmi za zlatimi naočniki. Bil je tako popolno odličen in če ne bi bil nosil s seboj zelenega omota, bi ga bil smatral človek za višjega uradnika. Gospod Gregor je bil najslavnejši krojač za gimnazijce. Dolgo je moral čakati na plačilo, zakaj njegovi odjemalci so se šli med bogate ljudi, to se pravi med ljudi, ki nikoli ne pridejo do tega, da bi poravnali svoje račune. Samo reveži plačujejo v gotovini. To ni nobena čednost; to je zato, ker nimajo kredita. Gospod Gregor je vedel, da ne zahtevajo od njega kaj majhnega ali povprečnega in da je torej svojim odjemalcem in sebi samemu dolžan, da dela počasi zelo velike račune.

Gospod Gregor je imel dva cenika, karšno je bilo pač delo. Tako je na primer razločeval v svojih računih zlate našive, to so bili palmovi listi, vezeni naravnost na ovratnik sam, in vezene okraske, ki so bili že vnaprej manj pozorno narejeni na majhen okroglast košček sukna, ki so ga potem prišli na ovratnik. Imel je torej veliki in mali cenik. Toda že mali cenik je bil kar poguben. Gojenci, ki jih je oblačil g. Gregor, so predstavljali nekakšno plemstvo, neko vrsto visokega sveta dveh stopenj, ki si jih mogel razlikovati po vezanih ovratnikih in po ovratnikih s prišitimi zlatimi palmami. Položaj mojih staršev mi ni dovoljeval upanja, da se kdaj vrinem med odjemalce g. Gregorja.

Moja mati je bila zelo dobra gospodinja; bila je pa tudi zelo usmiljenega srca. Njeno usmiljenje je povzročalo, da je ravnala tako, da se je pokazala pri tem vsa dobrota njenega srca — in nikdar ni bilo boljšega na svetu —, toda tudi tako, da mi je povzročila hude neprijetnosti. Ko je izvedela, ne vem na kakšen način, da je neki krojač, ki je bil hkrati hišnik v Rue des Canettes, po imenu Rabiou (bil je to

majhen rdečelas in krivonog možiček z apostelsko glavo na pritlikavem telesu), trpel hudo revščino in da bi bil zaslužil boljše usodo, je precej sklenila, pomagati mu. Najprej mu je poslala darov. Toda Rabiou je imel veliko družino, mimo tega je bil zelo ponosen, in rekel sem vam že, da moja mati ni bila bogata. Tista malenkost, kar mu je mogla dati, ga ni rešila iz nadlog. Nato se je trudila, da bi mu našla dela in za začetek mu je naročila za mojega očeta toliko hlač, telovnikov, sukenj in površnikov, kolikor se je le dalo po pameti naročiti.

Te odločitve očetu samemu niso prav nič koristile. Obleke, ki mu jih je skrojil krojač — hišnik so mu slabo pristojale. Ker je bil pa občudovanja vredne preprostosti, tega niti zapazil ni.

Namesto njega je to zapazila mati: toda čisto upravičeno si je dejala, da je moj oče zadosti lep mož, tako da on olepša obleke, če že obleka njega ne, in da ni človek nikoli preslabo oblečen, če le nosi dovolj tople obleke in če jo je z dobrim sukanjem sečil poštenjak, ki se boji Boga in je oče dvanajstih otrok.

Nesreča je bila, da je bil Rabiou, potem ko je naredil za očeta več oblek, kot je bilo potrebno, prav tako reven kakor prej. Zena mu je bila jetična in vseh dvanajst otrok bledičnih. Hišnikovo stanovanje na Rue des Canettes pač ne more narediti, da bi bili otroci tako lepi kot so mladi Angleži, ki se vežbajo v veslanju in vseh drugih športih. Ko mali krojač-hišnik ni imel denarja, da bi kupil zdravila, je padlo materi na misel, naročiti mu šolsko haljo zame. Prav tako bi mu bila mogla naročiti zase obleko.

Ob misli na šolsko haljo, se je Rabiou obotavljal. Od groze mu je pot omočil apostelsko čelo. Toda bil je pogumen in vdan v usodo. Lotil se je posla. Molil je, se neskončno trudil, celo spanje ga je za-

pustilo. Bil je pretresen, globoko zamišljen, skrhan. Pomislite vendar, šolska halja, oblečilo, ki ga je treba izvršiti z vso natančnostjo! Dodajte k temu, da sem bil dolg, suh, brez života, tako da me je bilo težko obleči. Končno se je ubogemu možku le posrečilo, da jo je skrojil, mojo haljo, ampak kakšno haljo! Brez ramen, votla na prsih, jo je na trebuhu kar napihaval. Pa glede kroja bi nazadnje še nekako šlo. Toda bila je svetlo in surovo sinja, da jo je bilo kar hudo pogledati in na ovratniku so bili pritrjeni naši, toda ne palme, ampak — lire. Lire! Rabiou ni vnaprej vedel, da bom postal slaven pesnik. Ni vedel, da sem na dnu šolskega predala skrival zvezek stihov z naslovom: Prvi cveti. Ta naslov sem si izmislil sam in mi je bil zelo všeč. Krojač-hišnik o vsem tem ni nič vedel. In iz golega navdihnjenja je prišil liri na ovratnik moje halje. Da je bila nesreča popolna, se je ta ovratnik, namesto, da bi se lepo prilagel tilniku, skušal oddaljiti od njega in zijal, kar se je dalo grdo.

Imel sem kakor štorčlja dolg vrat, ki je molel iz tega preširokega ovratnika, da je bil pogled name žalosten in pomilovanja vreden. Malo sem posumil, ko sva pomerjala. In povedal sem to krojaču-hišniku. Toda sijajni mož, ki je s trdom svojih nedolžnih rok in z božjo pomočjo sešil šolsko haljo in se ni nadejal, da bi mogel narediti kaj boljšega, se je ni hotel niti dotakniti več iz strahu, da kaj pokvari.

In navsezadnje je imel prav. Ves nemiren sem vprašal mamo, kakšen se ji zdim. Rečem vam, bila je svetnica. Odgovorila mi je, kakor gospa v pripovedki:

»Otrok je zadosti lep, če je zadosti priden.«

In svetovala mi je, naj le lepo z vso skromnostjo nosim haljo.

Oblekel sem jo prvokrat neko nedeljo, kakor se je spodobilo, saj je bila nova. Ah! Ko sem se tisti dan pokazal na kole-

cev. O tem dokončnega niso nič sklenili.

Resolucijo je izročilo zastopstvo ministra dvora, šefom kabineta predsednika vlade in notranjega ministra. Načelnik splošnega oddelka fin. ministrstva je odposlanstvu sporočil, da je fin. minister ukazal, naj se v fin. zakon vnesejo neke spremembe v korist upokojujencev. Kolikšen obseg bodo te

spremembe in dopolnitve imele, upokojujenci niso točno izvedeli. Spomenico so izročili še vojnemu in prometnemu ter ministru za gozdove in rudnike, nato pa ministru dr. Kreku in predsednikoma senata in narodne skupščine. Vsi ti so odposlancem obljubili, da se bodo po vseh svojih močeh zavzeli za upravičene težnje upokojujencev.

Vestnik

Današnje število pošljemo razen našim starim naročnikom samo še vsem tistim p. n. tovarišem, ki so list prejeli na ogled in ga naročili. Vsem drugim, ki poslanega lista niso niti vrnili niti se naročili nanj, bomo nadaljnje pošiljanje ustavili.

Nov grob. Dne 5. februarja je umrl v Ljubljani višji davčni upravitelj Josip Ahlin. Blagopokojnik je služboval po raznih krajih v Sloveniji, svoj pokoj je pa preživel v Ljubljani. Zaradi svojega ljubeznivega in blagega značaja je bil med tovariši in znanci zelo priljubljen. Zapustil je ženo in troje otrok. Našemu zvestemu prijatelju in dolgoletnemu naročniku ohranimo lep spomin. R. I. P.

Izredni prispevek. Za pokritje nepričakovanih državnih potreb je fin. zakon za leto 1934/35. prvič uvedel izredni prispevek k uslužbenskemu davku. Ta začasnih davkov oz. to zvišanje že obstoječega uslužbenskega davka znaša 1 % celotnih prejemkov vseh zavezancev, ki plačujejo navedeni davek. To so tudi vsi državni uslužbenci in upokojujenci, razen aktivnih orožnikov, podčastnikov, graničarjev in kronskih upokojujencev. Pozneje je bil ta »izredni prispevek« se trikrat podaljšal, čeprav je že leta 1935. pred sprejetjem državnega proračuna (prav za prav zakon o proračunskih dvajsetih letih za avgust 1935. — marec 1936.) sam fin. minister določil, da je ta davek hudo breme prizadetih davčnih zavezancev, da pa se ne more odreči temu zvišanju, ker tega ne dovoljuje slabo stanje državnih financ. Ohljudil je, da bo ta prispevek črtan, ko bodo državni dohodki to dopustili. Letos bo skoro nad milijardo dinarjev več dohodkov, kot jih je v proračunu predvidenih. Mislimo, da bi bil zato vsaj zdaj že čas, da se ta izredna davščina, ki zadane prav tiste sloje, ki najteže trpe pod težo krize, končno že za vselej odpravi.

Neposredni in posredni davki. Iz poročila finančnega ministra narodni skupščini je videti, da znaša drž. dohodek od neposrednih davkov približno 2699 milijonov din, dohodek od posrednih davčin (vštevši davek na poslovni promet) pa 5211 milijonov din, kar znači, da je ta slednja vrsta dohodkov nasproti neposrednim davkom v nenaravnem razmerju. Iz tega se vidi, kako se premika težišče državnih dohodkov od neposrednih davkov k posrednim davčinam. Isto oz. še očitnejše nesorazmerje kažejo razmere v nekaterih drugih državah, na katere se je fin. minister skliceval. Tako je to razmerje v Avstriji 382 %, na Bolgarskem 431 %, v Češkoslo-

vaški 298 % in v Romuniji 386 %. Te številke povedo, da je glavna teža davčne obremenitve na ramah najširših množic, ki so gospodarsko najbikbejše. Ko se gospodarski položaj v državi popravlja in se z njim izboljšuje gmočno stanje konsumentov, se najprej dohodki od posrednih davčin to so: trošarina, takse, monopol, carina itd.) zvišujejo, ker velike množice zaradi izboljšanih pridobitnih razmer tudi več potrošijo. Dohodki od neposrednih davkov (zgradarina, zemljarina, pridobitni, davek od pridobitnih družb itd.) se pa le malo spreminjajo, tako da sprememb v konjunkturi iz njihovega gibanja ni mogoče točno, zlasti pa ne kmalu ugotoviti. Načelo socialno pravične finančne zakonodaje pa je, da se obremenitev s posrednimi davčinami izvaja kar najbolj oprežno, ker sicer od mehanični obremenitvi prizadene ta vrsta fiskalnih bremen najhujše ravno najbolj potrebne sloje ljudstva.

Vrnitev doklad omoženim uslužbenkam. Ker je v našem državnem proračunu, tudi v osnutku prihodnjega proračuna za vsako uradniško ali uslužbenko mesto določen kredit v polni višini prejemkov, zvezanih z dotičnim službenim mestom, je torej odtegljaj, ki se odbija od službenih prejemkov omoženim državnim nameščenkam, za državno blagajno čist dohodek. Zato bi tudi vrnitev neokrnjenih doklad poročenim drž. uslužbenkam ne značila nobene nove obremenitve drž. proračuna, temveč bi bila s tem le popravljena neuteemeljena krivica, s katero se je omoženim uslužbenkam brez upravičenega razloga odvzel velik del pošteno zasluženih službenih prejemkov. Pričakovati bi bilo, da se vsaj pri podrobnem obravnavanju naših osebnih prejemkov v narodni skupščini najde kdo med poslanci, ki se bo zavzel za to upravičeno težnjo naših poročenih tovarišic.

Dobava premoga železničarjem. Mnogi železničarji, ki imajo pravico do določenih količin premoga po režijski ceni in so premog še pred meseci že vnaprej vplačali, naročenega in že plačanega premoga ne morejo dobiti. Da je to neprijetno zlasti v trdi zimi, je jasno. Na pritožbe se je ugotovilo, da premogovniki ne zmorejo vseh naročil, ker so prezaposleni zaradi oživitve gospodarskega življenja. — Tako poroča »Glasnik železničara i brodarca«, mislimo pa, da bo razlog kje drugje. Ni nam namreč znano, da bi premogokopi imeli res preveč naročil, tako da ne bi mogli izvršiti vseh — vsaj v Sloveniji ne. Sicer pa smo brali zadnjič, da je bilo za državne

železnice naročenih več tisoč vagonov premoga v Bolgariji in Nemčiji.

Gibanje poštne osebja. Združenje poštne uradnikov objavlja v svojem glasilu pregled gibanja poštne osebja v zadnjih letih. Iz tega sledi, da se je v minulem letu število poštne osebja prav znatno dvignilo. Od tega se je število uslužbencev v poštne ministristvu, direktorijah in telegrafskih sekcijah zvišalo za 92 oseb, medtem ko se je v isti dobi v 643 drž. poštne uradih število uslužbenstva povečalo samo za 87 nameščenecv, pa še od teh je večina dodeljena ministristvu in direktorijam. Kot vzrok za zvišanje števila poštne uslužbenecv v centralnih in oblastnih uradih navaja glasilu birokratsko upravo, centralizacijo uradovanja, nagomilavanje kontrole in nestrokovnega osebja. Število manipulativnih uslužbenecv pada. Zato se zdi, da je naloga personalne politike v poštne stroki, da se nastavlja uslužbenec tam, kjer si sami to žele. Zveze med doseganja osebno politiko in strokovnimi oddelki v ministristvu pa ni.

Upokojenec.

Povečana vozna ugodnost upokojujencev. Opozarjamo na članek o železniških voznih ugodnostih, ki ga objavljamo na drugem kraju. Za upokojujence je najvažnejša določba, da se morejo odslej neomejeno voziti s 50 % popustom na razdalje do 20 km, ker se ta potovanja ne vračunajo v dovoljenih jim 24 potovanj na leto. Odslej bodo torej mogli upokojujenci, pa tudi njihovi družinski člani, uporabljati železnico s 50 % popustom na proгах do 20 km, kolikorkrat bodo hoteli. To razširjenje pravice do polovične voznine bo zlasti prav prišlo tistim upokojujencem in njihovim družinskim članom, ki stanujejo blizu večjih mest, kamor morajo večkrat po opravkih. Zdaj bodo ta pota mogli opraviti s polovično voznino.

Organizacija upokojujencev v Mariboru. Ohljudljeno poročilo o obnem zboru mariborskega »Društva jugoslov. državnih in samoupravnih upokojujencev« smo prejeli, pa ga žal zaradi obsežnosti ne moremo danes objaviti. Prinesemo ga prihodnjič.

Prejemanje dveh pokojnin. Neki drž. upokojenec je bil hkrati upokojenec neke mestne občine, od katere je prejemal tudi pokojnino. Po določbi toč. 3. § 93. fin. zakona za 1937/38. ne sme od 1. aprila 1937. dalje prejemati noben drž. upokojenec hkrati pokojnine tudi od samouprave, temveč mora izjaviti, katero pokojnino želi prejemati, ker se mu obe ne sme več hkrati izplačevati. Take izjave ta upokojenec navzlic pozivu ni hotel podati. Zato se mu je izplačevanje drž. pokojnine ustavilo, obenem pa se mu je predpisala povrnitev drž. pokojnine, kolikor jo je prejel po 1. aprilu 1937. — Proti ti odločbi fin. direktorije se je upokojenec pritožil na finančno ministristvo, ki je pa pritožbo zavrnilo. V odločbi je ministristvo dostavilo, da mu je bila državna pokojnina pravilno ustavljena, ker ni podal zahtevane izjave. Nato dodaja: »Če pritožnik želi prejemati osebno pokojnino od države, mora to izjaviti, da se mu izplačevanje pokojnine od

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

kreditna zadruga državnih uslužbencev

v Ljubljani

ima svoj

63. redni občni zbor

v ponedeljek, dne 7. marca 1938., ob 19,30. uri v sejni dvorani mestnega po-glavarstva v Ljubljani.

Zborovalni red:

1. Konstituiranje občnega zbora.
2. Poročilo upravnega odbora o delovanju in o letnem računu 1937. s predlogom o razdelitvi čistega dobička.
3. Poročilo nadzorstvenega odbora o delovanju in o letnem računu za leto 1937. s predlogom o razrešnici.
4. Odobrenje letnega računa za leto 1937. in podelitev razrešnice upravnemu odboru.
5. Določitev višine, do katere se sme zadruga zadolžiti.
6. Določitev višine, do katere sme zadruga prejemati hranilne vloge.
7. Določitev višine, do katere sme zadruga odobriti posojila članom.
8. Rešenje pritožb in predlogov, ki se morajo pisмено sporočiti upravnemu odboru vsaj 8 dni pred občnim zborom.
9. Dopolnilne volitve.
10. Slučajnosti.

Če ne bo občni zbor ob 19,30 sklepčen, bo pol ure pozneje v istih prostorih za rešitev istega zborovalnega reda nov občni zbor, ki bo sklepal veljavno ne glede na število prisotnih zadrugnikov. Letni račun je na vpogled med uradnimi urami v zadrugni pisarni, Gajeva ulica 9.

Upravni odbor.

mesta N. ustavi, ker se zaradi neizjave uporaba navedene določbe ne more preprečiti. Izplačevanje osebne pokojnine iz drž. blagajne se mu s to odločbo ne odreka nepogojno, ker takoj ko se bo izjavil za drž. pokojnino, se mu bo ista začela izplačevati, pokojnina od mesta N. se bo pa ustavila.

Oblike kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J. O. S. R. E. I. C. H.

Iz zagrebške organizacije upokojujencev. V noveletni številki »Penzionera« je predsednik zagrebške upokojujenske organizacije, E. Grabarič, napisal nekaj misli o minulem poslovnem letu društva. Pravi, da društvo nima pravega zanaša, da se ga prijemlje mišljenje članov, ki so precej apatični, zanimanje je slabo, opaža se zastoj. Za zadnjo društveno prireditev v zagrebškem Glasbenem zavodu so se odbornice ženske sekcije mnogo trudile, sestavile izbran spored, preskrbele odlično godbo za ples in same prodajale vstopnice. Razen uslužbenecv organizacije so se pa prire-

gijskem dvorišču med odmorom, kakšen sprejem!

»Sladkorna štruca! sladkorna štruca!« so zavpili naenkrat vsi tovariši.

Trenutek je bil neroden. Na prvi pogled so vsi opazili grdo obliko, presvetlo sinjino, liri, zijajoči ovrtnik na tilniku. Začeli so mi prav vsi tlačiti kamenčke za vrat v usodno odprtino ovrtnika na moji halji. Zmetali so vanjo cele pesti in še nove pesti, napolnili brezdnata niso.

Ne, mali krojač-hišnik iz Rue des Capettes ni pomislil, koliko kamna gre v mavho, ki mi jo je sešil na hrbtnu.

Ko sem bil dovolj nabasan s kamenčki, sem se začel otepati s pestmi; vračali so mi bunke, ki jih pa nisem mirno vtaknil v žep. Nato so me pustili pri miru. Toda prihodnjo nedeljo se je pričelo iznova. In dokler sem nosil to zlonosno haljo, so me mučili na vse možne načine in neprestano sem nosil za vratom kamenčke z dvorišča.

Bilo je strahovito. Da se je moja nesreča dopolnila, me je naš nadziratelj, mladi abbé Simler, namesto da bi mi bil v podporo med to nevihto, zapustil brez usmiljenja. Dotlej me je, ker je cenil milino mojega značaja in prezgodno resnobo mojih misli, pripustil z nekaterimi drugimi dobrimi učenci k pogovoru, ki sem užival njih dražest in jih cenil po vrednosti. Bil sem med tistimi, ki jim je abbé Simler med nedeljskimi, daljšimi, odmori hvalil veličino duhovniškega stanu in celo razlagal težke primere, ki utegnejo zadeti duhovnika pri maševanju.

Abbé Simler je obravnaval te predmete z resnobo, ki me je polnila z radostjo. Neko nedeljo, ko se je počasi sprehajal po dvorišču, je pričel zgodbo o duhovniku, ki je našel po posvetitvi v kelihu pajka.

»Kakšna zmeda in kakšna bolečina sta ga prevzeli,« je dejal abbé Simler, »toda pokazal je, da je dorasel tako strašnim

okolnostim. Z dvema prstoma je previdno prijem živalco in...«

Pri teh besedah je pozvonilo k večernicam. In abbé Simler, ki je strogo izvrševal predpise, ki jih je moral poučevati, je obmolknil in nas uredil v vrste. Zelo sem bil radoveden, kaj je duhovnik storil z bogoskrušnim pajkom. Toda zaradi svoje šolske halje tega nisem mogel nikoli izvedeti.

Prihodnjo nedeljo, ko me je abbé Simler videl našimljenega s tako smešnim oblačilom, se je neopazno nasmehnil in me ni poklical k sebi. Bil je sijajen človek, toda bil je le človek; bal se je, da se osmeši zaradi moje smešnosti in da bi z mojo šolsko haljo omadeževal svojo duhovniško. Ni se mu zdelo spodobno, da bi bil v njegovi družbi, medtem ko so mi basali kamenčke za vrat, kar je bila, povedal sem že, tovarišem neprestana skrb. Na neki način je imel prav. In potem se je bal moje bližine tudi zaradi kamnov, ki so jih lučali vame od vseh strani. Ta strah je bil čisto umesten. Mogoče je pa končno tudi moja halja žalila v njem lepotni občutek, ki se mu je bil razvil v cerkvenih obredih in slovestnostih bogoslužja. Dejstvo je, da me je odstranil od nedeljskih razgovorov, ki so mi bili dragi.

To je storil tako spretno in po srečnih ovinkih, ne da bi mi bil rekel niti eno samo nevljudno besedico, zakaj bil je zelo olikan človek.

Kadar sem se približal, se je skrbno obrnil na nasprotno stran in govoril tako po tihem, da nisem slišal, kaj je pripovedoval. In ko sem ga plašno vprašal za nekatera pojasnila, je storil, kakor da me ne sliši, in morebiti me zares ni več slišal. Ni bilo treba mnogo, pa sem razumel, da sem odveč in nisem več tiščal v zaupni krožek abbéja Simlerja.

Ta nemilost me je precej užalostila. Ker niso prenehale, so me šale tovarišev razdražile. Naučil sem se z oderuški

obrestmi vračati udarce, ki sem jih dobival. Ta umetnost je koristna. V svojo sramoto priznam, da se je kasneje v življenju nisem posluževal. Toda nekateri tovariši, ki sem jih bil pošteno premlatil, so mi izkazovali živahno naklonjenost.

Tako mi bo po krivdi nespretnega krojača za zmeraj ostala neznanja zgodba o duhovniku in pajku. Toda bil sem izpostavljen zaradi tega neštevilnim trpinčenjem, a pridobil sem si zato tudi prijatelje, ker je pač tako v človeških stvareh, da je dobro vselej pomešano z zlom. Toda v tem primeru je zame zlo močno presegalo kar je bilo dobrega. In ta šolska halja je bila neobrabljava. Zaman sem se trudil, da ne bi bila več za rabo. Mati je imela prav. Rabiou je bil poštenjak. ki se je Boga bal in dajal dobro sukno.

Idealizem le zmaguje

Ravno zdaj, ko po naših ljudskih šolah nabirajo učenci dinarje, da bodo z njimi odkupili Prešernovo rojstno hišo na Vrbi za slovenski narodni muzej (kar bi bila pač že zdavnaj morala storiti katera koli slovenska javna korporacija), ne bo odveč, če zapišemo še tole.

Kdor je bral Schillerjevo dramo »Wilhelm Tell«, se spominja mogočnega prizora, ko čaka švicarski svobodoljubni junak v soteski na trinoga Gesslerja. Zgodovina švicarske neodvisnosti je tako trdno povezana z Rütlijem in s to sotesko ob Jezeru štirih kantonov, da so to za vsakega Švicarja posvečeni kraji. Pa tudi sleherni tujec, ki ga sodobni modni turizem pripelje v Švico, si hoče vsaj površno ogledati prizorišče drame, ki je slavošpev švicarski borbi za neodvisnost in prostost.

Tako ni čudno, da se je pojavil lani načrt »podjetnih« tujsko-prometnih strokovnjakov, da olajšajo dostop in prehod skozi to sotesko. Izdelali so že podrobne načrte za razširjenje tesni, da bo dovolj prostora za široko in udobno avtomobilsko cesto, po kateri naj brez truda in težav prihajajo petični tujci na kraj zgodovinskih dogajanj. Da bo s tem seveda ta soteska — sloveča Schillerjeva »hohle Gasse« — za zmerom uničena, to denarja lačnih podjetnikov ni vzmirjalo.

Ko je bilo že vse pripravljeno, da žrtvujejo tujskemu prometu (oz. nenasitni pohlepnosti posameznikov) to zgodovinsko znamenitost, se je ogorčeno dvignila švicarska mladina in — rešila sotesko. Kako? Po vseh šolah širom Švice so na pobudo učencev samih začeli zbirati denar, ki je bil potreben, da so nameravali cesto izpeljati okrog hriba, po težavnejšem ozemlju in z znatno višjimi stroški. Bogata zbirka je v presenetljivo kratkem času uspela in slovita Tellova soteska je ostala ohranjena potomcem.

Najzanimivejše pri tem je pa to, da so se pri tem delu složno našli vsi trije narodi, ki prebivajo v Švici, tako da so sodelovali tesno združeni mladi domoljubni Nemci, Francozi in Italijani, kakor da so sinovi enega naroda. Ljubezen do skupne domovine in zavest povezanosti z minulostjo je zmagala.

Sredi žalostnih vesti, ki pripovedujejo le o nasilju križem sveta, samo o teptanju duhovnih vrednot in o poveljevanju grobe gmote in oboževanju surove sile, je vsaka taka novica prava utma in poročstvo, da pravi idealizem še ni umrl, temveč da živi naprej, čeprav za zdaj še plaho in zastrto. Da bo pa nekoč vstal in zmagal, verujejo vsi, ki so dobre volje. K. D.

ditve udeležili štirje odborniki in še kakih deset upokojencev, razen teh seveda tudi damski prireditveni odbor. Malo je manjkalo, da društvo ni imelo škode od prireditve. V opravičilo navaja predsednik: »Ne morem zameriti našim članom te pasivnosti, ker — če govorim odkrito — niti jaz ne bi bil prišel, če se ne bi bil čutil kot odbornik moralno obvezanega, to pa iz preprostega razloga, ker mi je muka oblačiti smoking, truditi se z gumbi na poskrobljenem perilu, obuti tesne čevlje, izgubiti noč, a kje dobim za to protivrednost? Te protivrednosti so vse za mlade ljudi. Ponavljam torej — prestari smo.«

Organiziranje upokojencev v Beogradu. Pisali smo že zadnjič, da se je v Beogradu

ustanovil odbor z nalogo, pripraviti vse potrebno za ustanovitev upokojske organizacije. Odbor je imel že večkrat seje in tudi javno zborovanje, vendar doslej do kakega rezultata ni prišlo. Videti je pa, da hoče ta odbor zavzeti nekako odločilno mesto med upokojskimi društvi in prevzeti vodstvo vsega gibanja upokojencev. Zanimivo pa je, da beograjski pripravljani odbor stoji na stališču, da samoupravni upokojenci ne spadajo v skupne organizacije z državnimi upokojenci, temveč naj se izločijo, kjer so že včlanjeni. To stališče zastopa z utemeljitvijo, da za banovinske in občinske upokojence uradni zakon ne velja.

so prav zanimivi. Sledi nato venec krajših sestavkov pod skupnim naslovom Žena in dom. Nadalje najdemo v koledarju spise o vrtnarstvu, članke z zdravstvenega področja, končno pa več leposlovnih prispevkov, med njimi celo črtico pokojnega Fr. Milčinskega. Med humorističnim delom je zanimiv šegavi spis »Naše narodne reke«.

Koledar je uredil prav vzgledno dr. L. Benko, urednik ljubljanskega železničarskega »Zadrujarja«. Koledar je lepo ilustriran in dostojno predstavlja naše zadrujarstvo. Izdajateljem in uredniku je treba priznati, da so se potrudili in svojo nalogo častno opravili.

Iz organizacij

Oprostitev predsednika JUU. S kazensko razsodbo okrajnega načelstva v Mariboru za desni breg je bil lani zaradi prekrška § 1. banske naredbe od 16. VII. 1932. obsojen predsednik ljubljanske sekcije JUU gospod Metod Kumelj, na globo 300 din, ker je baje dne 6. marca 1937. na učiteljskem zborovanju v Slov. Bistrici kritiziral sestavo in postopek disciplinskih sodišč za učitelje. Na pritožbo imenovanega je bil isti zdaj zaradi pomanjkanja dokazov oproščen krivde in kazni. O oprostitvi razsodbi okrajnega sodišča v Sl. B. smo pa poročali že v lanskem 21. števu.

Slovenski poštar. V zadnji številki smo poročali o ustanovitvi tega novega strokovnega lista, ki je pričel izhajati v Ljubljani. Glasilo Združenja uradnikov p. t. t. stroke, beograjska »Jugoslov. pošta p. t. t.«, pa objavlja ob naznanilu »Slovenskega poštarja« članstvo v pojasnilo med drugim tudi tole: »Uprava sekcije kakor tudi široka plast naših članov ni bila povabljen k sodelovanju. Pa ne samo to. Izdaja lista se je pripravljala v najstrožji tajnosti in je vedela za to namero... le najožja okolica izdajatelja in urednika lista, kar se da označiti najmileje kot brskiranje uprave dravske sekcije, ki zastopa organizirano p. t. t. uradništvo v Sloveniji.«

Železniški filmi v Mariboru. Svoj čas smo že pisali, da bo ljubljanski oblastni od-

bor UJNZB priredil letošnjo zimo več strokovnih predavanj, na katerih se bodo predvajali tudi posebni železniški filmi. V Ljubljani je bilo letos že več predavanj s filmi. V Mariboru je bilo določeno, da se predvajajo taki filmi dne 6. in 20. februarja, in sicer v Grajskem kinu v Mariboru, obakrat ob 9. uri dop.

Težave poštne stroke. Na Rakeku je bil sredi decembra sestanek članov Združenja uradnikov p. t. t. stroke, katerega so se udeležili razen notranjskih tudi ljubljanski člani. Na sestanku so med drugim — kakor poroča »Jugoslov. p. t. t.« — ugotovili tudi tole: »Vsak otrok, bi rekli, nam že grozi s politično ali kakršno si že bodi protekcijo. Nobenega spoštovanja ne uživa ta naš poklic. Pa smo vprašali: Zakaj? Zato, ker ima vedno le stranka prav — ne mi. Nihče ni kaznovan, če nahruli poštne uradnike pri izvrševanju njegove dolžnosti. Nihče nima niti minute potrpljenja, če je uradnik zaposlen pri izvrševanju službe, vsem takoj prično poganjati korenine. Pa poglejte pri poštni hranilnici, bankah, posojilnicah. Se v trgovini je treba čakati, le pošta mora hiteti kot blisk.« — Popolnoma resnično! Mnogo bolje se ne godi drž. uslužbenecem tudi v različnih drugih strokah, kjer imajo neposredno opravka s p. n. občinstvom.

Zadružne vesti

Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna zadruga drž. uslužbencev v Ljubljani ima občni zbor v ponedeljek 7. marca t. l. ob pol 20. zvečer. Zborovanje bo v sejni dvorani Ljubljanskega mestnega glavarstva. Dnevni red glej v današnjem oglasu!

Iz naše ljubljanske nabavljalne zadruge na Vodnikovem trgu. Opozarjamo članke, da ima zadruga stalno v zalogi odlično slanino, mast in različne prekajene mesne izdelke, vse po nizkih cenah. Prav tako ima veliko izbiro sira raznih vrst. — Velika je zaloga raznih čistil za čevlje, parkete, za kovine itd. — Opozarjamo na razne ščetke, krtače in omela, dalje na predpražnike in otepače. Novost je tudi tapetni papir za stene in pode. — V veliki izbiri je na razpolago emajlirana kuhinjska posoda, porcelanasta in steklena roba, vse po zelo nizkih cenah. Priporoča se jedilno orodje, ki ne rjavi. — Zadruga nudi članom tudi vse toaletne potrebščine, milo in zobno pasto. — V zalogi so tudi nogavice, velika izbira volne, sukanec, glavniki in druga kratka

roba. — V zadružni krčmi dobiš naravno pristno vino že po 10 din liter, namreč cviček, belo ljutomersko in viško dalmatinsko vino. Po 11 din liter so beli in rdeči bizeljec in štajerski muškati. Močno ljutomersko vino je po 12 din liter, odličen star rizling pa po 14 din liter. — Zelo dobro in poceni je tudi žganje raznih vrst.

Zadružni koledar 1938. Letos so prvič izdale vse nabavljalne zadruge drž. uslužbencev v Sloveniji ter ljubljanska železničarska nabavljalna zadruga, kreditna zadruga v Kranju in Hranilni in posojilni konzorcij v Ljubljani skupen zadružni koledar. To izdanje naj bi bil prvi korak kar najtesnejšega sodelovanja naših zadrug, najožje medsebojne povezanosti. Koledar je prav zajetna knjiga, saj ima 264 strani. Mimo običajne koledarske vsebine najdemo v njem dolgo vrsto strokovnih zadružnih člankov in poročil o delovanju posameznih naših zadrug. Ta poročila so zelo poučna, ker kažejo kako smotno in vztrajno se razvijajo naše zadružne ustanove. Pa tudi načelni članki o zadružnih vprašanjih

Po svetu

Za nov uradniški zakon na Romunskem. Kakor v raznih drugih državah — in tudi pri nas — se pripravlja na Romunskem načrt novega uradniškega zakona. Kolikor je doslej prišlo o njem vesti v javnost, bo novi zakon v marsikaterih določbah precej drugačen od sedanjega. V bodoče se bodo državni uslužbenci sprejemali samo na podlagi posebnih natečajev. Tudi bo sprejemanje strogo omejeno na proračunsko možnost, kar se doslej mnogokrat ni upoštevalo. Napredovanje bo avtomatsko, prav tako kakor prestop iz začasnega službovanja v stalnost. Določeni so posebni predpisi glede pravic obolelih uslužbencev do bolniških dopustov, podpor in drugih dajatev, prav tako glede pravic svojcev umrlih uslužbencev do pogrebne in posmrtna podpore. Važna je določba, da aktivni uslužbenec ne more biti upokojen, preden ni dokončno rešeno vprašanje njegove pokojnine in mu ni pokojnina dejansko že priznana. Značilna in nenavadna je določba, po kateri mora vsak uslužbenec vselej sproti obveščati predpostavljena oblastva o spremembah svojih gospodarskih in premoženjskih razmer.

Avstrijski staroupokojenci

V Avstriji smatrajo za staroupokojence vse tiste državne upokojence, ki so bili upokojeni pred 1. januarjem 1930. in ki imajo zaradi tega znatno nižje prejemke od svojih pozneje upokojenih tovarišev. Zato ni čudno, da se ti staroupokojenci v Avstriji neprestano prizadevajo, kako bi si izboljšali položaj in prišli do višjih pokojnin.

V njihovem stremljenju jih podpirajo zasebnopravne upokojske in uradniške organizacije, pa tudi prisilna stanovska Uradniška zveza se je krepko zavzela za zahteve staroupokojencev. Vendar je bil ves napor zaman in tudi po 1. januarju 1938., t. j.

po pričetku sedanjega proračunskega leta, se avstrijskim staroupokojencem stanje ni spremenilo.

Na pobudo upokojskega pododbora je Uradniška zveza sprejela sklep in ga sporočila vladi, da je pripravljena sama kriti stroške za točno statistično izračunitev stroškov, ki bi bili potrebni za kritje prevedbe prejemkov staroupokojencev na prejemke novjših upokojencev. Taka izračunitev se zdi navedeni prisilni uradniški organizaciji nujno potrebna, ker trdi avstrijsko finančno ministrstvo, da bi to izenačenje zahtevalo 15 do 18 milijonov šil., medtem ko bi bil za kritje teh višjih izdatkov potreben po mnenju upokojencev samih kvečjemu znesek 11.000.000 šilingov.

Po predlogu upokojencev naj bi se izvršila prevedba v dveh skupinah, in sicer naj bi se najprej prevedli pred 1. majem 1924. upokojeni, ki jih je približno 45.000, nato pa med 1. majem 1924. in 31. decembrom 1929. upokojeni, ki so jim bile priznane pokojnine po drugi noveli avstr. zakona o službenih prejemkih. Na ta način bi končno prejeli vsi avstrijski upokojenci pokojnine po sedanjih, to je tretjih noveli tega zakona.

Doslej avstrijsko finančno ministrstvo ni sprejelo ponudbe Uradniške zveze, da izvrši preračunitev potrebne kritja na društvene stroške. Zato so nekateri upokojenci smatrali, da je to vprašanje vsaj za letos spet padlo v vodo. Nasprotno pa zatrjujejo uradniške organizacije, da ne nameravajo tega problema izpustiti iz oči, temveč da bodo tudi v bodoče neprestano opozarjale, da je nujno potrebno, da se to krivično in nevzdržno stanje končno že odpravi.

Naročajte »NAŠ GLAS«

Zdravstveni drobiž

Vsi nismo enako odporni proti boleznim. To je že v naravi. Odpornost se pa more tudi pri sicer zdravem in močnem človeku zmanjšati, če smo preveč utrujeni ali če nam je prevroče ali premraz. Poskusite na živalih so pokazali, da preutrujene, prevroče ali premražene živali poginejo ob oni množini bakterij, ki je za druge živali še neškodljiva. V ozki zvezi z manjšo od-

Tudi v osnovnih šolah rabijo otroci pomožne knjige: Računica za začetnike, 18 din, Zemljepisje in zgodovina za III. razr., 9 din. — Zemljepisje za IV. razred, 6 din, Zgodovina za IV. razred, 7 din. Starši, nabavite otrokom pomožne knjige, ki jih dobite v knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru.

pornostjo je tudi preslaba prehrana; že za navadno delo smo tedaj preslabi in prav tako v obrambi proti bakterijam. Tudi redno uživanje nekaterih strupov je škodljivo; tako na primer je alkohol, zaužit v velikih množinah, v marsikakšnem primeru škodljiv (n. pr. pri pljučnici). Majhne množine alkohola pa, čeprav so morda sicer drugače škodljive, nam v obrambnem boju proti bakterijam nič ne škodujejo. To nam dokazuje že dejstvo, da pri onih narodih, ki ne uživajo alkohola (n. pr. pri muslimanskih), nalezljivost ni nič manjša kot pri drugih. Tudi navadni udarci ali sunki morejo našo odpornost zmanjšati. Morda krožijo bolezenske kali v krvi, pa jih druge sile telesa zadržujejo, da nam ne škodujejo; pa pride kakšen sunek ali udarec, staniče se razdere ali pride v nered, s čimer se njegova odpornost zmanjša. Med škodljivci so pa tudi duševna vznemirjenja ali utrujenosti, ki so večasih še slabša kot zunanji vplivi. (»Zdravje«, Ljubljana.)

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413. Posojila do Din 10.000 — vsem javnim nameščencem po 7% proti naznambi na plačo na prvem mestu in poročtu.

Ob 89. letnici dr. Prešerna.

Vašo Roman o Prešernu: vez. 100 din; Kidrič: Prešeren I. del, vez. 140 din; Prešeren slika 10 din; Prešeren: Poezije, broš. 20 din, vez. 30 din; Prešeren: zbrano delo, broš. 40 din, vez. 55 din, v celo usnje 90 din.

Kr. dvorni dobavitelj

ANTON VERBIČ, Ljubljana

Delikatese Telefon 2673 **Špecerija**

Najnižje cene! Sveže blago! Skrbna postrežba!

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin t. z. z. g. z.

Ljubljana, Vodnikov trg št. 5 ♦ Telefon št. 2421

**Širite
zadružno misel
med svojimi
tovariši!**

Državni uslužbenci! Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže špecerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga. Na zalogi ima vsakovrsten porcelan, emajlirano kuhinjsko posodo, jedilni pribor, ki ne rjavi, itd.